Poem ch-2

ସ୍ୱଦେଶରେ ମରିବି ସ୍ୱଦେଶରେ ତରିବି

ଶବ୍ଦାର୍ଥ :-

୧) ~~ସଂଯୋଗରେ ଉତ୍ତର ଦିଅ~~ :-

ବତ୍ସା - ବାଛୁରୀ   ପୂର୍ବଗୁରୁ - ପୂର୍ବପୁରୁଷ

କ୍ଷୁଧା - ଭୋକ

ତୃଷା - ଶୋଷ

ଘାଣ୍ଟ - ଜଳ୍ପନା

ପ୍ରେଷ - ଗଣିବା

ମାଡ଼ି - ପୃଷ୍ଠ

ବୃଦ୍ଧି - ଛାଡ଼ି

ପରିଚର୍ଯ୍ୟ - ପଶ୍ଚାଦ୍ଦ

କ୍ଷିତି - କ୍ଷିରଦା

ବସ୍ତି - ବାସଗୃହ

ପୁଗନ - ପୁଷ୍ପ

୧) ସଂକ୍ଷେପରେ ଉତ୍ତର ଦିଅ :-

କ) କାହାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଭୀମଭୋଇ ବନସ୍ତରେ ବୁଲୁଥିଲେ ?

A- ବିଷ୍ଣୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଭୀମଭୋଇ ବନସ୍ତରେ ବୁଲୁଥିଲେ ।

ଖ) କ'ଣ କରି କବି କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ମେଣ୍ଟାଉଥିଲେ ?

A- ଝରଣାର ପାଣି ପିଇ କରି କବି କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ମେଣ୍ଟାଉଥିଲେ ।

ଗ) କ'ଣ କଲେ କବିଙ୍କୁ ପାଣି ପେଜ ମିଳିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କରିଛନ୍ତି ?

A- ବେଲ ନ ଦେଉଣୁ ଘେରିଲେ କବିଙ୍କୁ ପାଣି ପେଜ ମିଳିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କରିଛନ୍ତି ।

ଘ) ରକ୍ତ, ଲୁହ ବୋହିଲେ କବି କ'ଣ କରିଥାନ୍ତି ?

A- ବାର ତେର ବର୍ଷ ଧରି ବନ ପ୍ରାନ୍ତରରେ ବୁଲିବୁଲି ଭୋକ ଉପାସରେ ନାନା ପ୍ରକାରର ଗାଳି ମଧ୍ୟ ଖାଇ ମାଡ଼ ଖାଇ ଯେତେବେଳେ ରକ୍ତ ବୋହି ଯାଉଥିଲା ନିଜର ଦେହରୁ, ଲୁହ ସମସ୍ତଙ୍କ ପର ଲୁଚାଇ ଗୋପନରେ ପୋଛି ଦେଉଥିଲେ । ସେ ଆଉ ନିଜର ଅନ୍ତର ବେଦନା ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପାଖରେ ଢାଳି ଦେଉଥିଲେ ।

ଙ) କବି କେମିତେ

ଚ) କବି କାହିଁକି ବିଧାତାକୁ ନିନ୍ଦା କରିଛନ୍ତି ?

A କବି ଦୃଷ୍ଟିହୀନ ହୋଇଥିବାରୁ ଜୀବନରେ ନାନା ବାଧାବିଘ୍ନ ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସହି ଆସିଥିବାରୁ ବିଧାତାକୁ ନିନ୍ଦା କରିଛନ୍ତି

ଛ) କେଉଁ ବ୍ରହ୍ମ ଆଉ ଅନାଦର କଲେ ପ୍ରଭୁ ଅନାଥ ହେବେ ବୋଲି କବି କହିଛନ୍ତି ?

A - ମହିମା ଧର୍ମର ସ୍ୱାମୀ ଅଲେଖ ବ୍ରହ୍ମ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ତାଙ୍କୁ ଏତେ ବିନ୍ଦୁ ଅନାଦର କରୁଥିବାରୁ ପ୍ରଭୁ ଅନାଥ ହେବେ ବୋଲି ଭୀମଭୋଇ କହିଛନ୍ତି ।

ଜ) କାହାଙ୍କ ପାଖରେ ପିଣ୍ଡ ପ୍ରାଣ ସମର୍ପି ଦେବାକୁ କବି କହିଛନ୍ତି

A - ମହିମା ସ୍ୱାମୀ ଅଲେଖ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ପାଖରେ ନିଜର ଦେହ, ମନ ଆତ୍ମାକୁ ସମର୍ପି ଦେବାକୁ କବି କହିଛନ୍ତି ।

ଝ) କେଉଁ ରୂପକୁ ସଦାସର୍ବଦା ଦେଖୁଥିବେ ବୋଲି କବି କହିଛନ୍ତି

A - ସନ୍ଥକବି ଭୀମଭୋଇ ଭାବିକରେ ବିହୋଳି ହୋଇ ମହିମା ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଧର୍ମଚିନ୍ତାରେ ପାଦ ସେବା କରି ତାଙ୍କର ଏକାକାର ରୂପ ସବୁବେଳେ ଦେଖୁ ଥିବେ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ଞ) କବି କେତେ ବରଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ସହି ଆସୁଥିଲେ

A - କବି ବାର ହେଉ ବରଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ସହି ଆସୁଥିଲେ

ଙ) ଯାହାକୁ କିଏ ଅନ୍ତର ହୋଇଲେ ବନ୍ଧ ଘଟିବ ?

A- ସନ୍ଥ କବି ଭୀମଭୋଇ ଅଲେଖ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ଅନ୍ତରସ୍ଥ ଆତ୍ମା- ଯେମା କରି କହିଛନ୍ତି ସେହି ଜୀବାତ୍ମାଙ୍କୁ ସତ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଠାରୁ ଛିଡ଼େ ଅନ୍ତର ହେଲେ ତାଙ୍କ ମୁକ୍ତିର ବନ୍ଧ ଘଟିଲା ପରି ତାଙ୍କୁ ଅନୁଭବ ହେଉଥିଲା।

ଚ) କେଉଁ ଦୟସ୍ୟା ପଂଲିରେ ଭୀମଭୋଇ କବି ଓ ସନ୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି ?

A- ଜୋଗ ଜନ୍ମ ପୁଣି ଏହି ପ୍ରତିଭା ଦିଏ ଭୀମଭୋଇ ପୂର୍ବକାଳରେ ଘୋର ଦୟସ୍ୟା ପଂଲିରେ ଭୀମଭୋଇ କବି ଓ ସନ୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି।

ଛ) ଜନନୀ ଉଦରକୁ କବି କ'ଣ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

A ଏହି ଧରାବୃକ୍ଷରେ କବିଙ୍କର ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବାରୁ ନିଜ ପିତା- ମାତାଙ୍କୁ ହାତଯୋଡ଼ି ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ସେ ନିଜ ମାତାଙ୍କ ଉଦରକୁ ଭୋଗ ଓ ମଧୁପୁର ସହ ତୁଳନା କରି ତାକୁ କେବେ ବି ପାସୋରି ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି।

2)(କ) "ସ୍ତୁତି ଚିନ୍ତାମଣି" ଗ୍ରନ୍ଥଟି କେତୋଟି ବୋଲିରେ ସମାପିତ ?

A- ସନ୍ଥ କବିଙ୍କର ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୃତି ସର୍ବାଧିକ ପରିଚିତ ଗ୍ରନ୍ଥ "ସ୍ତୁତି ଚିନ୍ତାମଣି" ଗ୍ରନ୍ଥଟି ଧାଡ଼ି ବିନ୍ଦୁ ଅର୍ଥାତ ବୋଲଣୀ ଛାନ୍ଦରେ ସଂକଳିତ ହୋଇଛି।

୨) କବିଙ୍କ ରଚିତ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ଗ୍ରନ୍ଥର ନାମ ଲେଖ,

A- ସନ୍ଥକବି ଭୀମଭୋଇ ରଚନା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ଆଦି ଗ୍ରନ୍ଥ "ଶ୍ରୁତିନିଷେଧ ଗୀତା, 'ନିର୍ବେଦ ସାଧନା', 'ଅଷ୍ଟକ ବିହାରୀ ଗୀତା', 'ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଗୀତା' ଇତ୍ୟାଦି,

୩) ଝାଉଁ, ଝଉଁ, ଗଦ୍‌ଗଦ୍ - ଭଳି କବିତାରେ ଥିବା ଆଉ କେତୋଟି ଶବ୍ଦ ବାଛି ଲେଖ,

A- ଛନଛନ, ଧନଧନ, ଝିଙ୍କେ ଝିଙ୍କେ

୪) <u>ବାକ୍ୟ ଗଠନ କର:-</u>

ଢିକଲି - ଢିକଲିରେ ପିଲାଟି ଖାଦ୍ୟକୁ ଚାହିଁଛି।

ଝାଉଁଝାଉଁ - ପିଲାଟି ଖେଳଣାଟିକୁ ଝାଉଁଝାଉଁ କରିଦେଲା।

ଗଦ୍‌ଗଦ୍ - ରାମର ଆସିବା ଖବର ଶୁଣି ତା'ର ମା' ଖୁସିରେ ଗଦ୍‌ଗଦ୍ ହୋଇଗଲେ।

ସନ୍ତୋଷ - ଈଶ୍ୱର ଦୁଃଖୀ ଦରିଦ୍ରଙ୍କ ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି।

ବିପଦ - ଗରିବ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ବିପଦ ପଡ଼ି ଆସୁ-ଛନ୍ତି।

ପଥର - ଶ୍ରୀପଥରରେ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଉଛି।

ଅସ୍ଥାଙ୍ଗ - ଶ୍ମଶାନରେ ଯାଇ ଅସ୍ଥାଙ୍ଗ ଶରୀର ଜଳି ଯାଉଛି।

ଅନାଦର - କାହାକୁ ଅନାଦର କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ।

ସମର୍ପଣ - ଭଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ ସମର୍ପଣ ଭାବ ରଖିବା ଦରକାର

ତପସ୍ୟା - ମୁନିଋଷିମାନେ ଅରଣ୍ୟରେ ତପସ୍ୟା କରୁଥିଲେ।

8) <u>ବିପରୀତ ଶବ୍ଦ ଲେଖ :-</u>

ବୃଦ୍ଧି - ସଙ୍କୋଚ	ଅନାଦର - ଆଦର
ଆକାଶ - ପାତାଳ	ସ୍ୱାମୀ - ସ୍ତ୍ରୀ
କ୍ରୋଧ - ଶାନ୍ତ	ଜନ୍ମ - ମୃତ୍ୟୁ
ବେଦନା - ଆନନ୍ଦ	ଦାସ - ମାଲିକ
[illegible] - [illegible]	ପିତା - ମାତା

କାଳିଜାଈ

ଶବ୍ଦାର୍ଥ :-

ଗଡ଼ - ଦୁର୍ଗ

ନିରନ୍ତର - ସବୁବେଳେ

ପରତେ - ବିଶ୍ୱାସ

କାଳିଅନ୍ଧାର - ଘଡ଼ିଘୋର

ଧୋକା - ଭୟ, ଆଶଙ୍କା

୧) ସଂକ୍ଷେପରେ ଉତ୍ତର ଦିଅ :-

କ) ଜାଈ ନାଆରେ ବସି କୁଆଡ଼େ ଯାଉଥିଲା ?

A- ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ରଙ୍କ ରଚିତ ଏଇ କାଳିଜାଈ କବିତାରେ ନବବିବାହିତ ଜାଈ ନାଆରେ ବସି ନିଜ ଶାଶୁଘର ପାରିକୁଦ ଗଡ଼କୁ ଯାଉଥିଲା।

ଖ) କେଉଁଠାରୁ ଶୁଲୁଶୁଲୁ ବାଆ ବୋହି ଆସୁଥିଲା ?

A- ଚିଲିକା ହ୍ରଦରେ ନାଆରେ ଜାଈ ନିଜ ଶାଶୁଘରକୁ ଯିବା ବେଳେ ଶାମୁକପଡ଼ା ପାହାଡ଼ କୋଣରୁ ଶୁଲୁଶୁଲୁ ବାଆ ବୋହି ଆସୁଥିଲା।

ଗ) ନାଆରେ ବସି କାଳିଆର କେଉଁମାନଙ୍କ କଥା ମନେ ପଡୁ-ଥିଲା?

A - ନାଆରେ ବସି କାଳିଆର ଘରେ ଛାଡ଼ିଆସିଥିବା ନିଜର ମା, ଭଉଣୀ, ସାଙ୍ଗ ସାଥୀ ଓ ଗାଁ ସ୍କୁଲ କଥା ମନେ ପଡୁଥିଲା।

ଘ) କେଉଁ ନଈ କାଳିଆର ନିତିଦିନର ସାଥୀ ଥିଲା?

A - କାଳିଆ ଘର ପାଖରେ ଗାଳିଆ ନଈ ତାର ନିତି ଦିନର ସାଥୀ ଥିଲା ବୋଲି କବି ଏଠାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି।

ଙ) ଖାରି ଷପାଦ ନଈ କାହାକୁ କୁହାଯାଇଛି?

A - ତାର ଯେଉଁ ଚିଲିକା ନଦୀରେ ନାଆରେ ବସି ନିଜ ଶାଶୁଘରକୁ ଯାଉଥିଲା ସେହି ଚିଲିକାକୁ ଖାରି ଷପାଦ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି।

ଚ) 'ଜଗଦ୍ ଧାରିଣୀ' ନାଆଁରେ କିଏ ପ୍ରସିଦ୍ଧ?

A - ମା ଭଗବତୀ ପିଠକୁ କବିତାରେ 'ଜଗଦ ଧାରିଣୀ' ନାଆଁରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି।

୨) ପାଞ୍ଚଟି ଯୋଡ଼ା ଶବ୍ଦ ଲେଖ - ଝୁଲୁଝୁଲୁ, ଗାଙ୍ଗୁ ଗ, ଟଳମଳ, କଳକଳ, ଧାଡ଼ୁ ଧାଡ଼ୁ

୩) ବିପରୀତ ଶବ୍ଦ ଲେଖ :-

ଦୂର - ପାଖ | ସୁସମୟ - ଦୁଃସମୟ
ରୂପ - ଅରୂପ | ବିଚାର - ଅବିଚାର
ଯତ୍ନ - ଅଯତ୍ନ | ଶାନ୍ତି - ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ
ରାତି - ଦିନ | ଶୀତଳ - ଗରମ
~~ସରସ~~ ଖରା - ବର୍ଷା | ସୁସ୍ଥିର - ଅସୁସ୍ଥିର

୪) ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର :-

କ) କାଳିଦାସ କବିତାରେ କବିଙ୍କ ନାମ ଗୋଦାବରୀଶ

ଖ) କାଳିଦାସ କବିତାରେ ନବ ବିବାହିତା ନାରୀର ଦୁଃଖ ଜୀବନ ଗାଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

ଗ) ନାଆଁରେ ବର୍ଷି ତିନି ଶାଶୁଘର ଯିବାବେଳେ ପ୍ରଥମ ହିତ ଆସିଛି ।

ଘ) ଏହି ପଦ୍ୟରୁ କବିଙ୍କର ମୌଳିକତା ଏବଂ ସୃଜନୀ ପରିଚୟ ମିଳେ ।

ଙ) କାଳିଦାସ କବିତାରେ ବାପା ମା ପିଲାଙ୍କ ବାହାରେ
ପାରିବୁଦ ସହରରେ କରିଦିଅନ୍ତି।